

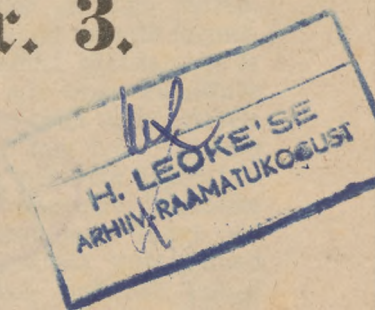
Õõitluses omandad sa oma õiguse.

3

Üleskutsse

Wiljandi linna walijatele.

Iga walija andku
oma hääl nimekirjale
nr. 3.

Wiljandis 1917.
S.=R. P. Wiljandi Organisatsiooni
wäljaanne nr. 2.

74901

Wiljandi linna walijad!

Esimest korda kutsub Teid wabaks saanud kodumaa demokraatlise walimise seaduse järele omia kodaniku kohust täitma ja rahwa-e s i t a j a t e laudu kodulinna walitsema. 23. juuli on suur päew meie linna elus, sest siis annawad meie linna elanikud küpsuse-eksami selle kohta, kui palju nad rewolutsionist wõidetud seadusi wäärt on ja kui palju nad tahawad ja mõistawad neid uusi kodaniku õigusi tarwitada, mis olid seni ainult jõukate kihtide eesõigused ja mis on nüüd kõigi elanikkude pärast. Need ajad, kus olid ainult waranduslised kihid kodanikud ja kus elanikkude laiadel kihtidel õigus oli ainult pealt waadata, mis jõukad isandamehed heaks arwasiwad teha, — need ajad on nüüd mööda. Sgal linna elanikul, kes 20 aastat wanaks saanud, on õigus linnawolikogu walimistel hääletada ja ka walitud saada. Kuid õigused, mis linna elanikkude laiad kihid kätte wõitnud, wõiwad neile laiadele elanikkude hulkadele ainult siis kasu tuua, kui nad neid õigusi tarwitawad ja kui nad oma õigusi tarwitawad nõnda, nagu seda nõuawad laialdaste elanikkude hulkade kasud. Tarwitamata jäetud ehk waleste tarwitatud õigused jätawad meie linnas aga wana torra maksmä: linna hakkawad jällegi jõukad isandamehed walitsema, laiade rahwakihtide kasud ja huwid jääwad, nagu waremgi, tagumisele plaanile ja demokraatlisest walimise-seadusest ei ole tege l i k u l t mingisugust kasu. Et seda ei jünniks, kutsub sotšialistide-rewolutsionäride kohalik organi-

fatšion Wiljandi linna elanikkude laialdasi lihtisid wiimase ni walimistest osa wõtma ja nimekirja poolst hääletama, mille kandidadid seisawad töötawate rahwakihtide, linna elanikkude laialdaste hulkade kasude eest. Astuge loqu rinnal wälja ja pange end maksma! Wiljandi linn ei tohi maafonna jilmas, kes demokraatiale oma maanõukogus rõhuwa enamuse andis, hääsise jääda. Kodanikud, seltsimehed — tihedates ridades walimise-kastidele! Teie wõit on Teie eneste kääs. Walimise seadus annab ja kindlustab Teile wõidu: Teil ei ole muud enam teha, kui wõitu wastu wõtta, oma kandidatide nimekirja poolst hääletada.

Et meie raekojas tõsine rahwawalitus maksma hakkaks, on kõige pealt tarwis, et kõik walimise õiguslijed walimistele lähetsid. Aga sellest iikfi ei ole küllalt. Iga walija peab ka teadma, kelle poolst ta hääletab, misfuguse nimekirja kandidadid tema huwisid ja kasusid politilises ja kogukondlises elus kaitsewad. Kui ta seda ei tea, wõi selles male arwamisele wiidud, wõib walija oma hääle wastaste leeri anda ja seega iseendale kui ka oma seltsilistele kahju teha. Et seda mitte ei sünniks, tahame iün Wiljandi linna walijatele selguft ja õiget teed näidata.

Kas linnawalimistel toetada politilisi erafondi wõi erapooletuid rühmasid?

Teil on kõigil teada, et linnawalimistel astub oma kandidatide nimekirjaga wälja rühm, kelle liikmed nimetawad endid „parteita edumeelseteks“*) Nende nimeede järele, keda Teie sealt nimekirjast leiate, ei wõi öelda, et need oleksid politilisel pime hull, kuhu ei ole ulatanud politiline organiserimisetöö.

*) See nimekirja on walimistel nr. 1.

Teie leiata sealt jõukama kibi ehitajaid, majaan-
nikka, fuur-ärinikka, wabrikante, rahamehi ja harit-
lasi, kes eemale on jäänud töörahwa liikumisest,
kellede ilmawaade ja majandusliised kasud neid
faugele hoiawad laiemate rahwakihide partei-
dest ja organisatsioonidest. Et need inimesed politi-
liselt „parteita“ on, seda ei usu ometi keegi. Laie-
mate rahwakihide parteidega ei saa nad kaasa
minna — siis peaksid nad salgama oma kildkonna
kasud. Oma politilist nägu ei julge nad wälja
seada: see mõiks walijate hulkašid ainult hirmutada.
Jääb üle kolmas tee: öelda, et meil ei ole üle-
üldse politilist wärwi. Selle juures loodetakse, et
walijate hulgad politiliselt weel küllalt wälja ei
ole arenenud ja „erapooletuse“ õnge otša hašawad.
Kuid erapooletus ja parteita olek on ainult näo-
fate, mille all aetakse warjatud erakondlist po-
litikat. Ja kui parteita mehed ütleswad, et nende
politiline programmi on „edumeelsus,“ siis olgu
igale walijale selge, mis maksab jõukate majaan-
nikkude, fuur-äriomanikkude, wabrikantide ja nende
šabarakkude „edumeelsus.“ Sama ühiskondliku pä-
ritoleku ja politilise põhjawaate poolest on see alal-
hoidlik rühm, kes kunagi šüdamega linna-elanik-
kude laialdasi huwišid ei kaitse, waid seda ainult
niipalju šuudab teha, kui seda rewolutsion peale
šunnib. Niipea, kui wahekorrad šiin peaksid muu-
tuma, wištaw see rühm oma „erapooletu“ näofatte
nurka.

Kui politiline partei oma nimekirjaga wälja
astub, siis wastutab ta iga oma kandidadi eest, et
see eeskawa täidab. Parteita kandidatidel nišugust
organisatsiooni šeljataga kindlustušet ei ole. Par-
teita kandidat ei tea, kes ta on, ei tea ka, kes teda
walis. Ta ei ole kellegi ees kohustuši annud, teda
ei saa ka keegi wastutusele wötta. „Erapooletus“

jätab talle kõik uksed lahti ja kui ta linna walitsema pääseb, siis on ta „ise-walitseja...“

Meie elame politiliste kirgede päewi ja esimene küsimus, mis meil igale rahwaesitajale ette paneme, on — politiline meelsus. Selles asjas ei wõi praegu tumedaid isikuid olla. Tuletage meelde, mis põhjustel meie kufutajine Saksa linnawalitsuse? Kas sellepärast, et oli Saksa wolinikkude haridus madal wõi et neil ei olnud wilumisi linna asju ajada. Teie teate, et Saksa linnakodanikkudel haridust ja kogukondlist wilumist rohkem oli, kui meie kodanlistel lihtidel — aga meie ei usaldanud nende politilist meeljust. Selle liht kätte ei wõinud rewolutsioniline rahwas mitte oma linna esitust ja julgeolekut jätta. Niisama peawad linna elanikud teadma, mis wärawi on mehed, kes niisid tahawad linnas juhtiwale kohale astuda. Meie elame politiliselt ärewaid päevi, meie ei tea, mis homme päew toob. Homset päewa wõime koha peal kindlustada esimeses joones rahwa-esitusega kohalikus omawalitsuses. Siin peawad politiliselt kindlad mehed olema, kellede kohta ei ole kahtlust, et nemad kitsikuse silmapilkudel hoiawad demokraatia poole. Erapooletud ja wärawita inimesed ei tohi wastutawatel kohtadel seista. Iga kogukonna-tegelane peab ühtlasi wõima olla ka riigikodanik. Aeg on liig tõsine, et walimiste eeskawa täita politiliste näotattepidudega.

Rewolutsioni päewil ei saa ükski omawalitsus olla politiliselt erapooletu. Meie linnade esitused peawad seisukohta wõtma riiklistes küsimustes. Nad saadawad saadikuid maaomawalitsusesse, kus on wälja kujunenud politilised parteid. Ning kõige tähtsam: need, walitawad omawalitsused korraldawad ja juhiwad koha peal Ajutawa Kogu walimisi. Ajutawa Kogu walimistest ripub aga kogu riigi

saatus ja terve rea kõige tähtsamale uuenduste fäefõik. Zuba Mjutawa Kogu walimised iitsi teewad meile kohusets wõidelda kogu jõuga selle eest, et meie linnawolikogus oleks rahwameelne esitus, et neid tähtsaid ja saatuslikka walimisi ei juhiks jõukate kihtide kildkonnad, kes walimiste ajal oma politilist meelsust warjotes wiivad raeõotta jalakaubana alalhoidlikkude kihtide huwid.

Wiljandi linna walijad! Kui Teile on kätte wõidetud wabadused kallid, kui Teie tahate, et uued seadused koha peal laiade rahwakihtide kasudes tegelikku teostust leiawad, kui Teie julged tahate olla, et Teie esitajad raeõojas alati walwel on Teie kodaniku wabadusi kaitsema ja hoidma: kui Teile need kindlustused on tähtsad — ja nad peawad igale kodanikule tähtsad olema, — siis häälestage sotsialistide=rewolutsionäride partei nimekirja pooli (nimekiri nr. 3), misõugune partei waetutab oma kandidatide politilise meelsuse eest.

Kelle huwisid kaitseb sotsialistide=rewolutsionäride partei omawalitsuses.

Politilise meelsuse kõrwal peab iga walija teadma, kuidas kaitsewad kandidadid, kelledele ta hääle annab, tema majandusliõi huwisid ja kasusid. Parteita edumeelsete rühm (nr. 1) lubab kõikide kasusid kaitsta. Misõugune „programm“ on sõnakõlks ja tehniliselt wõimata. Kui parteita rühma nimekirjas on wabri'ant, kas tema kaitseb siis tööliste kasusid? Parteita rühma nimekirjas on hull majaomanikka: kas nemad ongi need iürnikkude kasude-kaitsejad? Wiljandi äriteenijad on oma äriperemeestega blokki astunud. Aga kui elukorra parandamise küsimused wolikogus peaksid kõne alla tulema, siis wõite kindlad olla, et äriperemehed ja nende sõbrad parteita rühmas äriteenijate nõud-

miste vastu hääletavad, sest need nõudmised koputavad „erapooletute“ rahakoti pihta, niisugune rahakott ei ole kunagi „parteita edumeelne“. Ja kas siis fundab äriteenijate üks asemil linnawolikogus äriteenijate kasuks midagi ära teha, kui äriteenijad endid nüüd parteist eemale hoiavad, kes tööpoolest ja tegelikult on nende kui palgatööliste kasude kaitsja. Siin on äriteenijad mõnest oma ühikuse juhist ninapidi weetud ja laagrisse viidud, kuhu nemad ei kuulu, kus nende kasude asjus ol-
daks paremal juhtumisel ainult „erapooletu“.

Sotsialistide-revolutsionäride partei ütleb otsekohe ja awalikult, et tema linnawolikogus mitte kõikide kasujid ei kaitsa, waid tema tahab wõidelda tehwmate rahwafihide huwide ja kasude eest. Ta kaitses tööliste nõudmist ja jätab wabrikandi kaitsmise täielikult parteita edumeelsete hooletaks. Meie kaitseme üürnikkude kasujid majaperemeeleste vastu ja toetame äriteenijate nõudmist äriperemeeleste vastu, ja siis, kui nad walimistel meie vastu seisawad: nende toetamist nõuab meie programm, mitte aga isiklik tutwus wõi sõbramehe lubamised.

Rogu wõimu piirides, mille annab meile seadus, revolutsioni-aja enesealgatus ja linna aine-
line jõud, teostame kogukondlisi ettevõtteid, mis eesimeses joones teeniwad linna laial-
daste elanikkude fihide huwisi. Wana korra fildkonna-majapidamise asemele seame rah-
wa-majapidamise. Oma jissetulekute juuren-
damiseks ja tehwmate elanikkude elujärje paranda-
miseks peab linn rahwatarwituji nende tähtsamatel aladel eraalgatuse furnamise alt
päästma ja neid tarwituji täita püüdma kogu-
kondlifel algatuseel. (Rahwamaja, rahwa-üli-
kool, lugemise-laud, kirsused, linna-saun, linna-
apteek, rahwa-jöögimaja, linna-poed). Haridus peab

kõigile lättesaadavaks tehtama (maksuta algharidus), rahwa terwise eest tuleb kogukondliselt hoolitseda: (maksuta arstiabi, janitor-olude korraldus demokraatlistel alustel, odavad tööliste-korterid, lasteaiad j. n. e.)

Sotsialistid-revolutsionärid nõuavad oma walitsete õiguste laiendamist üleriikliste seaduste läbi. Kogukonnal peab laialdane õigus olema end segada eradiiguse wahetordadesse: ta peab mõina kogukonna huwides maid ja hooneid wõõrandada, tal peab laialdane walweõigus olema kõige üle, mis rikub elanikkude laiemate sihtide kasu: et piiri panna etlewõtjate ahnitsemisele ja luua linnas terwishoidliji elamise tingimisi (korteriküümus).

Linna maksude pearaskus peab langema jõukate sihtide peale. Kellel rohkem on ja kes rohkem saab, peab rohkem linna maksu: et linna ettevõtted eraomaniku liikumata waranduse wäärtust ja jissetulekuid tõstnud, siis pannakse need erawarandused linna kasuks iseäralise maksu alla. Linna elanikud, kelle jissetulek ainult ülespidamiseks jatkub, ei maksa linnale mingisuguseid maksu: et.

Linna maksude jagamine puudutab libedalt iga elaniku rahakotti. Kui jõukamad lihid linna walitsete pääsewad, weeretawad nad maksukoorma lehwemate sihtide peale. Et seda ei jünniks, ärge toetage walimistel parteita edumeelsete nimetirja (nr. 1), ärge andke oma hääli wabrikantidele, majaperemeestele ja teistele juurnikkudele, waid hääletage sotsialistide-revolutsionäride partei nimetirja poolt (nr. 3), sest see partei seisab lehwemate rahwasihtide huwide eest. Töölised, korteri-üürni-

kud, korteri-elanikud ja kõik laialdased töötavad rahvakihid, kirjutage oma valimise-fedelile nr. 3.

Kelle poolt hääletavad Wiljandi naiskodanikud?

Naiskodanikud, seltsilised! Rewolutsion on Teile toonud suure mõidu: Teil on nüüd need samad kodaniku õigused, mis meestel. Kas on teil ka selge, kust need õigused Teile on tulnud. Nad tulid Teile selle läbi, et rewolutsioni mõitluses töötavad rahvakihid mõimule pääsid ja et nende töötavate kihtide poliitilised parteid oma poliitilise programmi teostasid. Sest teiste poliitiliste kodaniku õiguste kõrval, mis nõudsid sotsialistlikkude erakondade programmid, seisis ka nõue, et naised olgu niisamasugused kodanikud kui mehedki, et neil peab olema valimise-õigus ja et neid võib valida. Seda nõudis kõige kindlamal kujul ka sotsialistide-rewolutsionäride üleriikline partei ja nüüd on see nõue teoks saanud: Teie, naised, olete täis õigused kodanikud.

Wiljandi naiskodanikud! Gratonnad, kes Teile kodaniku õigused mõitnud, pööravad nüüd küsimusega teie poole: kellele annate valimistel oma hääled? Wiljandis on naiselts olemas, kes otsustab on teinud kandidata parteita edumeelsete rühmas üles seada. Naiseltsis on kodanlised prouad ja preilid enamuses ja nemad tahavad muudugi „peenemas seltskonnas“ valimistele minna — isandameeste nimekirjas. Naiskodanikud! Las naiseltsi käputäis jõukamaid prouasid ja kõrgemaid tütreid hääletab majaomanikkude, wabrikantide ja suurnikkude poolt. Teid see ei kohusta. Teie, suured hulgad, ei ole hääleõigust mitte selleks saanud, et kodanlistel prouadel ja preilidel nende mehi ja isasid raekotta upitada. Ärge laske endid naiseltsi

lihutajatest ära meelitada, hoidte erakondade poole, sellede abil olete saanud kodaniku õigused ja kes kaitsesid teie kasu. Naiskodanikud! Teie olete suur jõud. Meie suurnikud ja isandamehed tahavad Teid naisteltki abil oma poole tõmmata. Teie hääletamisest ripub valimiste käekäik, Teie hääled annavad otsuse. Urge tehke meie linnale häbi, näidake, et oma kodaniku õigusi mõistate diete tarvitada. Hoidke demokraatia poole, minge tehvmate linna elanikkude enamuslega kaasa, jett suur enamus Teist kuulub nende hulka. Mitte ühte häält kodanlastele ja suurnikkudele, kes jüis „erapooletuses“ olid, kui meie naistele nõudjime hääleõigust. Naiskodanikud, seltsilised, hääletage j ot si a list i d e = r e w o l u t si o n ä r i d e p a r t e i p o o l t, kes teie õiguste eest on wõidelnud ja Teile kodaniku õigused kätte wõitnud. Naiskodanikud, kirjutage oma walimise fedelile nummer 3. Urge laske naiseltki meelitajatel sinna kirjutada nummer 1, jett nummer 1 ei ole teie nummer.

Wiljandi linna käsitöölistele.

Kahel koosolekul on Wiljandi linna käsitöölised küsimust arutanud, misjuguses nimelirjas oma kandidate üles seada. Jga kord jõuti otsusele, et on tormis ühineda jotsialistide-rewolutsionäridega. Wiimane kord tehti see otsus ühel häälel ja Urbeli ettepanek, parteita edumeelsetega ühineda, kuskus täieste läbi, jett ükski käsitööliline selle poolt ei hääletanud. Nii on jüis jotsialistide-rewolutsionäride partei käsitöölistega blokki astunud ja ühine nimefiri seati kokku ja anti ära. Selle nimelirja nummer on — 3

Käsitöölised! Bidage nüüd oma otsusest kiini. Hääletage kõi f o m a nimelirja ja oma kandidate poolt, kirjutage oma walimise fedelile nummer 3.

Urge laske endid mõnest käsitöölisest, kelle nimi
juurnikkude nimekirjas ilutseb, ära meelitada. Meed
ei ole Teie mehed. Teie kandidadid on sotsialistide-
rewolutsionäride partei ühises nimekirjas, selle ni-
mekirja poolt tulge kõik hääletama ja olge ühel nõul
— siis on mõit kindel.

**Sotsialistide-rewolutsionäride partei
Wiljendi organisatsiooni ja Wiljendi
käsitööliste blokk.**

Sotsialistide rewolutsionäride partei ja nendega ühinenud käsitöölise kandidaatide ni- mekiri.

1. Rärner, Jaan —
ajakirjanik.
2. Rothberg, Jüri —
käsitööline
3. Leik, Oswald —
advokat
4. Roik, Theodor —
kooliõpetaja.
5. Jürisson, Alma —
kooliõpetaja.
6. Raudsepp, Hugo —
ajakirjanik.
7. Reimann, August —
käsitööline.
8. Lieberg, Artur —
koolijuhataja
9. Talts, Gustaw —
maakonna komisjar.
10. Ennemuißt, Aleksander —
maakonna miilitõuõlema abi,
kubermangu maanõunik.

11. **Loorits, Jaan** —
käsitööline.
12. **Loorits, Andres** —
maandukogu sekretär.
13. **Hion, Jaan** —
soldat.
14. **Orik, Ado** —
äriteenija.
15. **Laur, Martin** —
käsitööline.
16. **Meerits, Jakob** —
kooliõpetaja, maandunik.
17. **Luik, Elisabeth** —
käsitööline.
18. **Sepp, Leo** —
maakonna miilitsaülem, maanõukogu esimees.
19. **Riiler, Hermann** —
käsitööline.
20. **Sepp, Aleksander** —
kontoriametnik.
21. **Puskar, Anna** —
käsitööline.

№ 3.

